

Asia: VN/13615/2019

Lausuntopyyntö valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta ja sen toimenpideohjelmasta

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry haluaa kunnioittavasti esittää lausuntonaan liikenneturvallisuusstrategiasta ja sen toimenpideohjelmasta seuraavaa:

1. PÄÄTÖKSENTEON ON PERUSTUTTAVA TIEToon

1.1. Ajoterveyden varmistaminen

Toimenpideohjelman toimenpiteet 11, 30, 31 ja 36 liittyvät ajoterveyden arvioimiseen ja varmistamiseen, ja niistä toimenpiteessä 36 on nimenomaisesti huomioitu myös ammattiliikenne. Tieliikenteen ammattikuljettajien ajoterveyden varmistamista tulisi korostaa vielä enemmän, koska tieliikenteessä ei ole varsinaisesti kyseiseen liikennemuotoon koulutettuja tai perehdytettyjä lääkäreitä, toisin kuin rautatie-, vesi- ja ilmailuliikenteessä. Terveystuhoon ammattilaisten osaamista tulisi lisätä liikennelääketieteen osalta ja painottaa sitä tulevaisuudessa heidän koulutuksessaan.

2. ERI TOIMIJOIDEN LIIKENNEOSAAMISTA ON LISÄTTÄVÄ

Mahdollisimman aikaisin aloitetun ja eri ikävaiheiden läpi jatkuvan elinikäisen koulutuksen merkitys on suuri liikenneturvallisuuden kannalta. Kuten liikennestrategiassa on hyvin todettu: ”Liikenteessä toimiminen edellyttää tietoisuutta liikenteeseen liittyvistä säännöistä, taitoa liikennevälineiden kuljettamiseen ja hallintaan sekä kykyä arvioida liikenteeseen liittyviä riskejä ja toimintamalleja niin omasta kuin muidenkin näkökulmasta.”

Näiden tietojen, taitojen ja kykyjen saavuttamiseksi perusliikennekäyttäjien säännöt ja osaaminen pitää myös jalkauttaa konkreettisilla ja käytännön toimilla mahdollisimman laajasti varhaiskasvatukseen ja kaikille kouluasteille (toimenpideohjelman toimenpiteet 24, 25, 26 ja 35). Tähän konkreettisena toimenpide-ehdotuksena esitämme, että AM-luokan ajokorttikoulutus tulisi sisällyttää ja järjestää valinnaisina opintoina kaikissa yläkouluissa joko julkisena hankintana ilman opiskelijalle aiheutuvia kustannuksia tai opiskelijan maksamana mahdollisimman alhaisella hinnalla ja vastaavasti B-luokan ajokorttikoulutus tulisi sisällyttää ja järjestää valinnaisina opintoina kaikessa toisen asteen koulutuksessa joko julkisena hankintana ilman opiskelijalle aiheutuvia kustannuksia tai opiskelijan maksamana mahdollisimman alhaisella hinnalla.

3. ASEENTEIDEN ON MUUTUTTAVA LIIKENTEESSÄ

Toimenpideohjelman toimenpiteet 37, 51 ja 52 liittyvät kuljetusyritysten ja julkisen sektorin kuljetusten ostajana/kilpailuttajana vastuullisuuteen. Liikenne- ja viestintäviraston Vastuullisen kuljetustoiminnan suuntaviivat on yksi hyvä esimerkki vastuullisuusmallista. Henkilö- ja tavarankuljetusyritysten ja liikenteenharjoittajien vastuullisuus turvallisuusasioista laajasti käsittäen tulisi kuitenkin huomioida julkisen sektorin kilpailutusten lisäksi myös julkisen sektorin ulkopuolisten tahojen hankinnoissa tilaajavastuusäännösten kautta. Tämän osalta esitämme tilaajavastuusäännösten muuttamista ja täydentämistä.

Kuten toimenpideohjelman toimenpiteessä 37 on mainittu, Liikenne- ja viestintäviraston nykyisiä Vastuullisen kuljetustoiminnan suuntaviivoja ja vastuullisuusmallia pitäisi täydentää ja kehittää ainakin sosiaalisen vastuun osalta (mm. työnantajan velvollisuuksiin liittyvät asiat), sillä niiden toteutumisella on suuri merkitys myös liikenneturvallisuuden osalta. Tätä kehittämistyötä toivomme tehtävän yhteistyössä tieliikennealan työmarkkinajärjestöjen eli Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n ja Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n kanssa.

4. LIIKENNEJÄRJESTELMÄN JA SEN KAIKKIEN OSIEN ON OLTAVA TURVALLISIA

4.1. Perusväylien ja katujen kunnossapito sekä turvallisuuden huomioiminen infran suunnittelussa

Kuten toimenpideohjelman toimenpiteessä 61 on erittäin hyvin todettu, perusväylänpidolla ja katujen kunnossapidolla parannetaan liikenneturvallisuutta. Sen lisäksi tulisi korostaa toimenpiteitä 64 ja 66 laajemmin ja konkreettisemmin väylästäön liittyviä infran muutos-, uudistamis- ja ylläpitotoimenpiteitä, joista yksinkertaisimmillaan esimerkkeinä ovat keskikaiteet.

Toimenpiteissä tulisi huomioida myös liikenneturvallisuuden parantaminen tie- ja katutyömaiden osalta. Esimerkiksi työmaa-aikaisissa liikennejärjestelyissä, merkinnöissä ja tiedottamisessa on paljon

kehitettävää, ja työmaathan ovat jo ”pysyvä normaali”-tilanne liikenneympäristössä (toimenpiteessä 64 mainittu).

4.2. Automaattinen liikennevalvonta

Turvalliseen liikennejärjestelmään kuuluu kattava, jatkuva ja näkyvä liikennevalvonta. Tämän osalta on tärkeää huomioida oikea tasapaino automaattisen liikennevalvonnan ja fyysisen liikennevalvonnan välillä.

Laadittaessa toimenpideohjelman toimenpiteessä 69 mainittua suunnitelmaa koskien automaattisen liikennevalvonnan kehittämistä ja lisäämistä ei saa unohtaa fyysisesti liikenteessä läsnä olevan poliisin toimesta tapahtuvan valvonnan merkitystä. Automaattinen liikennevalvonta ei ole läheskään yhtä monipuolista ja liikenneturvallisuutta lisäävää kuin oikean poliisin valvonta.

Rangaistusseuraamusten ”pelko” on fyysisessä poliisivalvonnassa suurempi kuin automaattisessa liikennevalvonnassa.

Lisäksi on huomioitava, että kaikessa tieliikenteessä pitää valvoa muutakin kuin ainoastaan ylinopeuksia. Ammattiliikenteen osalta poliisin fyysisesti tienpäällä suorittaman valvonnan tarve korostuu esimerkiksi ammattikuljettajien vireystilan (ajo- ja lepoaikojen valvonta), terveysturvallisuuden, ylikuormien, kuorman sidonnan, ajo-oikeuden voimassaolon sekä ajoneuvon ja sen varusteiden kunnan valvonnan suorittamisen vuoksi. Siksi yksi tärkeä keino liikenneturvallisuuden lisäämiseksi olisikin poliisin resurssien turvaaminen fyysisesti liikenteessä suoritettavan valvonnan osalta.

Pasanen Harri
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry